

Образац-1

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: Филозофски

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ
*о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у
звање*

I. ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке:
Одлука Сената Универзитета у Бањој Луци, број: 01/04-3.782/23 04.04.2023.
године

Ужа научна/умјетничка област:
Историја новог вијека

Назив факултета:
Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци

Број кандидата који се бирају
2

Број пријављених кандидата
2

Датум и мјесто објављивања конкурса:
Конкурс објављен 19. априла 2023. године у листу *Глас Српске* бр. 16.145 на
страницама 21-22, као и на веб страници Универзитета у Бањој Луци

Састав комисије:

- 1) Др Ненад Нинковић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Историја модерног доба, члан.
- 2) Др Бошко Бранковић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област Историја новог вијека, члан.
- 3) Др Боривоје Милошевић, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област Историја новог вијека, предсједник.

Пријављени кандидати
<ol style="list-style-type: none"> 1. Радован Субић 2. Стојанка Лужија 3.

II. ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

Први кандидат

а) Основни биографски подаци :

Име (име оба родитеља) и презиме:	Радован (Јован и Љубица) Субић
Датум и мјесто рођења:	25. јануар 1980, Бања Лука
Установе у којима је био запослен:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Радна мјеста:	Асистент на Студијском програму историје (од 2014)
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	Удружење историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“

б) Дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Звање:	Професор историје
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2010.
Просјечна оцјена из цијелог студија:	8,29
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Београду
Звање:	Мастер историчар
Мјесто и година завршетка:	Београд, 2011.

Наслов завршног рада:	<i>Вилијам Стилман и балкански устанци (1866-1878)</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Историјске и археолошке науке
Просјечна оцјена:	10,00
Докторске студије/докторат:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Београду
Мјесто и година одбране докторске дисертација:	Филозофски факултет у Београду 2. јун 2022. године
Назив докторске дисертације:	<i>Аустро-Угарска и Хрвати у Босни и Херцеговини (1903–1914)</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Историја модерног доба
Просјечна оцјена:	9,71
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, година избора)	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, на Студијском програму историја асистент 2014–2018. године виши асистент 2018–2023. године

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радове прије посљедњег избора/реизбора

(Навести све радове сврстане по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Научна монографија националног значаја

Радован Субић, *Стилман и балкански устанци (1866–1878)*, Београд 2016. стр.147

Аутор је монографију засновао на десетинама објављених извора домаће и стране провенијенције као и бројној страниј и домаћој литератури. Ријеч је о значајно допуњеној и измијењеној мастер тези коју је под називом Вилијам Стилман и балкански устанци (1866–1878) одбранио на Филозофском факултету у Београду октобра 2011. Критички је приказао како је Вилијам Стилман (1828–1901) у својим дјелима описивао узроке, ток и слом устаничких покрета на Криту (1866–1869) и Херцеговини (1875–1878). Вилијам Стилман био је један од пионира фотографије на америчком континенту и уредник једног од првих америчких часописа посвећених умјетности. Као амерички дипломатски представник боравио је у Риму у вријеме Америчког грађанског рата да би затим прешао на Крит гдје је свједочио сукобу критских хришћана с османском управом. Као дописник листа Тајмса лjeta 1875. долази у Херцеговину и наредних неколико година шаље низ текстова о устанку који је изазвао Велику источну кризу. Поред осврта на Источно питање и британско поимање Балканског полуострва у првој половини XIX вијека, аутор је

истовремено написао и скицу интелектуалне биографије ове занимљиве личности која својом дјелатношћу и данас привлачи пажњу истраживача.

10 бодова (члан 19, став 3)

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Радован Субић, „Вилијам Стилман и Херцеговачки устанак (1875–1878)“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 4, (2012), стр. 143-159.

Непосредно након избијања српског устанка 1875. године у Херцеговину је дошао дописник лондонског *Тајмса* Вилијам Стилман (1828–1901). У раду су анализирана његова запажања и ставови која је изнио у дјелима *Herzegovina and the Late Uprising: The Causes of the Latter and the Remedies*, London 1877 и *The Autobiography of a Journalist*, Volume I–II, Boston 1901. Уз консултацију других наративних извора као и адекватне литературе.

6 бодова (члан 19, став 9)

Радован Субић, „Абрахам Линколн и Амерички грађански рат“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 5, (2013), стр. 137-154.

У раду се на основу низа извора и многобројне литературе исцрпно анализира однос шеснаестог предсједника САД Абрахама Линколна (1809–1865) према ропству, сецесији јужних држава и посебно његова политика у периоду највећег америчког искушења у XIX вијеку – Америчког грађанског рата (1861–1865).

6 бодова (члан 19, став 9)

Радован Субић, „Босна у Белешкама Милана Пироћанца“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 5, (2013), стр. 161-167.

Милан Пироћанац (1837–1897) био је на челу српске владе од октобра 1880. до краја септембра 1883. године. У овом раду Радован Субић анализира спомињање Босне и Херцеговине у Пироћанчевим дневничким биљешкама, које је водио од 1882. до 1894. године.

6 бодова (члан 19, став 9)

Радован Субић, „Модернизација босанске провинцијске војске у процесу америчко-османског споразумјевања 1862. године“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 6, (2014), стр. 139-155.

У овом раду се анализира Споразум о трговини и пловидби склопљен између Сједињених Америчких Држава и Османског царства, у Цариграду 25. фебруара, а ратификован 5. јуна 1862, као и рефлексije одређених тачака споразума на простор Босне и Херцеговине, првенствено на пољу набавке америчког наоружања. На крају је дат и превод споразума на српски језик.

6 бодова (члан 19, став 9)

Радован Субић, „Бењамин Калај и угарско-српски планови за Босну и Херцеговину 1868–1871.“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске*, (2015), стр. 71-84.

Бењамин Калај (1839–1903) као заједнички министар финансија Аустро-Угарске био је задужен за управу над Босном и Херцеговином од 1882. до 1903. У српској историографији овај период, познат као „Калајев режим“, релативно је добро истражен. Калајевој ранијој политичкој дјелатност посвећено је свега неколико радова. Бењамин Калај је почео дипломатску каријеру у вријеме политичких превирања у Хабзбуршкој монархији која је након пораза од Прусије морала да одустане од својих дотадашњих претензија. Компромис између аустријског и угарског дијела Монархије 1867. угарски политичари су првих неколико година посматрали као привремено рјешење и на челу с Ђулом Андрашијем водили су паралелну спољну политику. Млади Бењамин Калај као Андрашијев штићеник именован је на дужност генералног конзула Аустро-Угарске у Србији. Током боравка у Београду од 18. априла 1868. до 31. маја 1875. године, водио је дневник. У раду се, на основу дневника и одговарајуће литературе, анализира Калајева улога у угарско-српским преговорима о припајању Босне Србији 1868–1871.

6 бодова (члан 19, став 9)

Радован Субић, „Један британски путописац о походу Омер-паше Латаса у Херцеговини 1861. године“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 9, (2017), стр. 83-96.

Џорџ Арбатнот је током тромјесечног боравка у Херцеговини написао дјело *Herzegovina, or Omer Pacha and the Christian Rebels with a Brief Account of Servia, its Social, Political and Financial Conditions*, London 1862, које спада у оне путописе који су, у вријеме повећаног интереса британске јавности за прилике у европским провинцијама Османског царства повремено објављивани а чији садржај је био усклађен с политичким интересима Велике Британије. Свјестан да је Арбатнот један од туркофилских путописаца, који су због своје пренаглашене русофобије у балканским хришћанима видјели само извршиоце руских жеља, аутор је критички приступио овом путопису. Указао је на чињеницу да је Омер-паша Латас веома необјективно приказан и да је његов поход Арбатноту послужио као повод за дјело апологетског карактера.

6 бодова (члан 19, став 9)

Прегледни научни рад у научном часопису националног значаја

Радован Субић, „Бањалучки бој 1737. године у новијој историографији на српском језику“, *Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 5, (2017), стр. 171-182.

Низ ратова Хабзбуршке монархије и Османског царства довео је до постепеног потискивања Османлија на територије јужно од Саве и Дунава. Рат 1737–1739. зауставио је хабзбуршки продор према југу и усталио границе два царства. На самом почетку овог рата хабзбуршка војска заустављена је у свом продору пошто није успјела да заузме османско утврђење у Бањој Луци. Већина историографских

дјела осим исхода саме битке не доноси никаква детаљнија обавјештења. Тако су припреме за сукоб, ток саме битке и каснији догађаји у великој мјери непознати. Аутор је дао преглед новије историографије на српском језику у којој је аустријско-турски бој код Бањалуке 1737. године приказан у већем или мањем обиму. У рад су уврштена новија дјела српских историчара, али и дјела страних аутора објављена на српском језику.

6 бодова (члан 19, став 12)

Научни рад на научном скупу међународног значаја штампан у цјелини

Радован Субић, „Гледстон и Велика источна криза (1875–1878)”, *Ђоровићеве сусрети 2015. године: Херцеговачки устанак 1875–1878*, Гацко 2016, стр. 211-232.

У вријеме Велике источне кризе (1875–1878), Велика Британија се држала основног начела своје спољне политике, очувати превласт у Медитерану уз помоћ цјеловитог Османског царства. Дошло је до тада невиђене подјеле и сукоба у британској јавности. У раду је приказана дјелатност британског државника Вилијама Гледстона (1809–1898) од избијања Херцеговачког устанка до закључивања Берлинског конгреса. У наведеном периоду, Гледстон се залагао за интересе балканских народа пркосећи доминантној политичкој струји која је балканске народе посматрала само као извршиоце руске политике. Гледстон је сматрао да је слобода балканских хришћана најбоља препрека ширењу руског утицаја. На тај начин је планирао да споји хришћанску солидарност и државне интересе Велике Британије. Гледстоново ангажовање на страни балканских хришћана против Османске царевине завршило се без успјеха. Он није успио да придобије критичну масу аристократа и политичке елите Велике Британије.

5 бодова (члан 19, став 15)

Радован Субић, „Трећи живот Димитрија Ђорђевића”, *Ђоровићеве сусрети 2016. године: Писци српске историје*, Гацко 2017, стр. 317-327.

У животни вијек Димитрија Ђорђевића (1922–2009) стала су, по његовим ријечима, четири живота. Живот припадника београдске елите који је завршен нападом Њемачке на Југославију 1941, живот припадника равногорског покрета током четири године рата и политичког противника комунистичке власти након 1945, живот историчара и живот универзитетског професора у Санта Барбери. Овај рад говори првенствено о „трећем животу“ овог српског и европског историчара с посебном освртом на његове монографске доприносе српској историографији. Свјестан колико српској историографији недостају квалитетне синтезе, аутор из богате Ђорђевићеве библиографије посебно издваја и наглашава значај синтеза *Националне револуције балканских народа од 1804. до 1914.* и *Историја Србије 1800–1918*. Прва је тек након француског, енглеског и јапанског издања објављена на српском. Док је друга педесет година након објављивања на грчком језику доживјела и своје српско издање. Аутор констатује да је српска историографија у међувремено дошла до низа нових сазнања али да се мало који Ђорђевићев став може оспорити.

5 бода (члан 19, став 15)

Научни рад на скупу националног значаја штампан у цјелини

Радован Субић, „Страни путописци о вођи Херцеговачког устанка Мићи Љубибратићу“, *Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878. године (Поводом 140 година од подизања устанка): зборник радова*, Бања Лука 2016, стр. 113-123.

Михајло Мићо Љубибратић (1839–1889) био је један од истакнутијих устаничких вођа у Херцеговини 1875. Мишљења о његовој активности иду од пренаглашавања до потпуног поништавања његове улоге и заслуга. Његова интригантна биографија још није довољно истражена. У овом раду аутор је приказао како су неки страни путописци (Вилијам Џ. Стилман, Едвард Кинг, Шарл Иријарт) писали о овом „вођи“ устанка. Критички анализирајући изнесена запажања аутор је закључио да је од ова три путописаца једино француски новинар и публициста Шарл Иријарт (1832–1896) имао дубљи увид у унутрашњу динамику устанка и супарништво које је постојало између кнежевина Србије и Црне Горе око утицаја на херцеговачке устанике. Љубибратић је био доживљаван и као човјек Србије у устанку и због тога су га црногорске власти потиснуле из Херцеговине. Аустроугарске власти су га затвориле онемогућивши му било какву улогу у даљем развоју догађаја.

2 бода (члан 19, став 17)

Радован Субић, „Хрватска политика у аустроугарској Босни и Херцеговини за вријеме српске борбе за црквено-школску аутономију“, *Стотину двадесет година од почетка борбе српског народа у Босни и Херцеговини за црквено-школску самоуправу (1896–2016)*, Бања Лука, 2017, стр. 105-118.

Аустроугарска управа је од времена окупације Босне и Херцеговине покушавала да води политику сузбијања националних покрета и елиминације уплива утицаја околних земаља на окупиране покрајине. Бењамин Калај (1839–1903) је у првој половини своје владавине Босном и Херцеговином инсистирао на формирању посебног „босанског идентитета“. У склопу активности које су требале да нагласе посебност Босне и Херцеговине низом административних мјера ограничавао је идентифицирање босанскохерцеговачког римокатоличког елемента као хрватског. Свјестан да је његова босанска политика доживјела неуспјех и да су римокатолици једини елемент који подржава окупацију пред крај своје владавине почео је да подстиче уплив хрватске политике у БиХ. Сматрао је да је „Велика Хрватска“ могућа само у оквирима Хабзбуршке монархије. У овом раду аутор је анализирао политику босанскохерцеговачких римокатолика у периоду 1896–1905. Паралелно са борбом Срба за црквено-школску аутономију текло је и хрватско политичко организовање које је завршено формирањем Хрватске народне заједнице

2 бода (члан 19, став 17)

Приказ књиге

Драгољуб Р. Живојиновић, Надмени савезник и занемарено српство: британско-српски односи (1878–1941), Београд 2011, Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке 16, (2012), стр. 225-229.

1 бод (члан 19, став 43)

Душко М. Ковачевић, Русија у међународним односима 1856–1894: Од Кримског рата до савеза са Француском, Београд 2012, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 5, (2013), стр. 547-550.

1 бод (члан 19, став 43)

Боривоје Милошевић, Православно свеиштенство у друштвеном развоју Босанске Крајине у другој половини XIX и почетком XX вијека, Бања Лука 2012, Зборник Матице српске за историју 86, (2012), стр. 87.

1 бод (члан 19, став 43)

Жан-Пол Блед, Бизмарк, Београд 2011, Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке 17, (2013), стр. 209-213.

1 бод (члан 19, став 43)

Душан Берић, Устанак у Херцеговини 1852–1862, Београд – Нови Сад 1994, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 6, (2014), стр. 555-560.

1 бод (члан 19, став 43)

Чедомир Антић, Неизабрана савезница: Србија и Велика Британија у Првом светском рату, Београд 2012, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 6, (2014), стр. 563-565.

1 бод (члан 19, став 43)

Михаило Војводић, Стојан Новаковић у служби националних и државних интереса, Београд 2012, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 6, (2014), стр. 567-569.

1 бод (члан 19, став 43)

Боро Бронза, Аустријска политика према простору Босне и Херцеговине 1699–1788, Бања Лука 2012, Prilozi 42, (2013), str. 246-247.

1 бод (члан 19, став 43)

Дејвид Фромкин, Посљедње лето Европе. Ко је започео Велики рат 1914?, Београд 2006, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 7, (2015), стр. 403-405.

1 бод (члан 19, став 43)

Жан-Пол Блед, Франц Фердинанд, Београд 2014, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске 7, (2015), стр. 413-415.

1 бод (члан 19, став 43)

Džon Rel, Kajzer Vilhelm II, Beograd 2015, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, бр. 8, Бања Лука 2016, стр. 431-433.

1 бод (члан 19, став 43)

Двије књиге о спољној политици Србије од 1860. до 1878. године. Данко Леовац, Србија и Русија за време друге владавине кнеза Михаила (1860–1868), Београд 2015, и Сузана Рајић, Спољна политика Србије. Између очекивања и реалности 1868–1878, Београд 2015, Гласник Удружења архивских радника Републике Српске, бр. 9, Бања Лука 2017, стр. 349-352.

1 бод (члан 19, став 43)

Број бодова прије посљедњег избора: 78 бодова

Радови послје последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодова сврстаних по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Радован Субић, „Сарајевски лист о Ускршњем устанку 1916.“, *Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 27, (2018), стр. 85-103.

Радован Субић исцрпно је анализирао и контекстуализирао писање Сарајевског листа у данима Ускршњег устанка 1916. године. Од тренутка када су стигле прве вијести из Даблина Сарајевски лист писао је у складу с политичким интересима Аустро-Угарске. Јавном мњењу Босне и Херцеговине, слично јавном мњењу свих покрајина Хабзбуршке монархије, требало је приказати како моћна Велика Британија не може да контролише ситуацију унутар своје територије. У текстовима који су говорили о ирским приликама термин револуција у први мах није кориштен већ се говорило о устанку односно побуни у Ирској. Устаници су називани бунтовницима, усташама и ребелсима. У првим текстовима навођени су устанички успјеси и наговјештаван је крах британске администрације у Ирској. Када је постало очигледно да устанички напори неће уродити плодом, да се устанак није проширио и да британске снаге почињу да се консолидују, извјештавање се прилагодило новонасталој ситуацији. У фокусу текстова нашле су се прилике које су довеле до избијања устанка. Истовремено је низом кратких вијести о немирима у неким провинцијским мјестима читаоцима стварана илузија да устанички покрет у Ирској и даље постоји. Након дефинитивног слома устанка писало се репресивним мјерама које је спроводила влада из Лондона.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада.

6 бодова (члан 19, став 9)

Прегледни научни рад у научном часопису националног значаја

Радован Субић, „Едмунд Спенсер о османској Босни и Херцеговини 1850.“, *Гласник удружења архивских радника Републике Српске* 10, (2018), стр. 121-129.

Едмунд Спенсер је у двотомном путописном дјелу „Путовања кроз Европску Турску 1850“ (Travels in European Turkey in 1850, through Bosnia, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thrace, Albania and Epirus, with a visit to Greece and Ionian Isles, and a homeward tour through Hungary and the Slavonian provinces of Austria on the lower Danube) објављеном у Лондону 1851. описао балканске провинције Османског царства. У овом раду приказана су његова запажања изнесена у поглављима XVII, XVIII и XIX тома 1, која се односе на простор данашње Босне и Херцеговине. Аутор је истакао да је биографија Едмунда Спенсера потпуно непозната и да је поред изузетне ауторске продуктивности био тајанствена личност за оновремене критичаре, који су указивали на Спенсерову површност, преузимање реченица других аутора и крупне географске нетачности.

Да је рад категорисан као прегледни научни рад наведено је на првој страници рада.

6 бодова (члан 19, став 12)

Оригинални научни рад у истакнутом научном часопису међународног значаја

Радован Субић, „Босна и Херцеговина у америчком јавном мњењу (1914–1918)“, *Српски историјски часопис* II, (2019), стр. 83-105.

Током дугог деветнаестог вијека амерички читаоци, у великој мјери незаинтересовани за европске прилике, могли су да повремено прочитају вијести које су се у већој или мањој мјери, директно или индиректно, односиле на Босну и Херцеговину. Дипломатске активности у периоду Анексионе кризе привлачиле су пажњу појединих америчких новина које су проблематизовале питање ових покрајина. Сарајевски атентат и Јулска криза постале су тема вриједна пажње широк читалачких кругова, а у позадини тих догађаја свјетског значаја узгредно је спомињан босанскохерцеговачки простор. У овом раду аутор је на основу избора из низа новинских текстова, уз ослањање на адекватну страну и домаћу литературу приказао слику Босне и Херцеговине у америчком јавном мњењу у годинама Првог свјетског рата. Овај рад је допринос проучавању како су Босна и Херцеговина представљане у америчкој штампи XIX вијека што је тема коју треба додатно истраживати.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члан 4 Правилника о условима за избор у научно-

наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 7)

Радован Субић, „Босна и Херцеговина у Мемоарима маршала Мармона (1806–1811)“, *Српски историјски часопис* III-IV, (2021), стр. 115-139.

Маршал Огист Мармон значајан је актер и свједок европске историје прве половине 19. вијека. Босански ејалет споменут је на неколико мјеста у његовим мемоарима. У томовима који се односе на период Мармоновог боравка у Далмацији и потоње управе Илирским провинцијама. Због географске позиције ејалет је заузимао посебно мјесто у Мармоновим активностима те је он одржавао добре односе са босанским везирима и појединим локалним првацима. Пошто је Наполеонова политика према Османском царству пролазила кроз различите фазе и Мармон је морао да прилагођава своје понашање. На територије ејалета слао је официре који су прикупљали податке које су тражиле најважније личности француске државе. У неколико наврата умијешао се у унутрашње сукобе муслиманских првака, иако је то био братоубилачки рат и без обзира што се његов штићеник понашао као средњовјековни феудалац, доказујући на тај начин да Француска награђује оданост. С друге стране на отпор француским захтјевима одговарао је казним експедицијама. Аутор је уочио да је Мармон по службеној дужности био редовно обавјештаван о приликама у ејалету али да се таква сазнања не могу наћи на страницама његових мемоара. Закључио је да је то последица чињенице да од 1806. до 1811. године, ниједан од задатака које је Мармон добио није реализован до краја.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члан 4 Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 7)

Прегледни научни рад у истакнутом научном часопису међународног значаја

Радован Субић, „Балкански ратови на страницама Сарајевског листа (1912–1913)“, *Синеза. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 3(2), (2022), стр. 105-121.
DOI: <https://doi.org/10.7251/SIN2202006S>

Уредничку политику Сарајевског листа, званичног аустроугарског гласила за Босну и Херцеговину, свих четрдесет година постојања карактерисало је представљање ставова и намјере које је Монархија имала. Покушавајући при том мање или више успјешно да одржи привид објективног извјештавања. Аутор је у овом раду показао да је у вријеме Балканских ратова Сарајевски лист доносио информације са разних страна, практично свих учесника у сукобу. Први балкански рат је на страницама Сарајевског листа третиран доста исцрпно. Извјештаји о биткама, чак и оним

мањим, били су детаљни. С тим да се понекад преносила османска интрепретација дешавања на бојишту која није била у складу са стварношћу на терену. Повремено су поред кључних ратних питања биле третиране и важне политичке теме као што је албанско питање. С нагласком на оправданост албанских тежњи. У вријеме Другог балканског рата уредничка политика није драстично мијењана. Анализирањем вијести које долазе са бојишта, Субић је уочио да су чешће пренешене оне вијести које долазе из Софије а које говоре о бугарској невиности, као и српској и грчкој кривици за почетак рата. Сарајевски лист се понекад својим писањем, мада не потпуно отворено, сврставао на страну Бугарске. Примјетан је негативан тон према Србији. Са друге стране, вијести о Румунији немају негативну конотацију, што је и разумљиво због доста бољег односа Беча према Букурешту него према Београду.

Да је рад категорисан као прегледни научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члан 4 Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 10)

Поглавље у монографији међународног значаја

Adventurers, Agents, and Soldiers: British Travel Writers in Bosnia and Herzegovina (1844 – 1856), „Voyages and Travel Accounts in Historiography and Literature“, vol. 2, pp. 73-97, Trivent Publishing, Budapest 2020.

DOI: 10.22618/TP.HMWR.2020VTA2.289.005

Рад *Авантуристи, агенти и војници: Британски путописци у Босни и Херцеговини (1844–1856)* објављен је у другом тому међународног зборника *Путовања и извештаји о путовањима у историографији и књижевности*. Ријеч је о пројекту издавачке куће Тривент која је у овом пројекту окупила 29 аутора из 12 држава који су објавили 28 радова. Фокусирајући се на период од 1844. године када је, након вишевековне паузе, на простор данашње Босне и Херцеговине ступио један британски путник па до потписивања Париског мира 1856. године, када су почели пристизати британске дипломате, аутор је обрадио четири путописца. Анализирао је њихово писање, уочавао разлике и сличности и дао кратке биографије. Посебно је занимљиво његово проблематизовање продуктивног аутора Едмунда Спенсера о којем се ни данас практично ништа не зна. Поставио је тезу да овај писац заправо није ни постојао, него да су име и презиме енглеског аутора из XVI вијека били псеудоним за писце које су издавачи плаћали за нове компилације путописних дјела која су тада биле изузетно тражена.

Кандидат је доставио увјерење и копију рада (штампану и на цд).

Рад је као и остатак зборника доступан <https://trivent-publishing.eu/home/123-118-voyages-and-travel-accounts-in-historiography-and-literature-connecting-the-balkans-and-the-modern-world.html>

10 бодова (члан 19, став 11)

Критичко издање научне грађе

Радован Субић, *Свједочење о Србима интернираним у Сремској Митровици 1914-1915. године*, Споменица Историјског архива „Срем“ 19, стр. 113-121, 2020.

Прве године Великог рата на територији Хабзбуршке монархије што се српског народа тиче нарочито су била бурна догађања у Босни и Херцеговини и Срему. Српски историчари данас полако састављају мозаик тих трагичних догађаја. Овај чланак расвјетљава праксу аустроугарских власти да радом особа које су биле под истрагом због нелојалног понашања врши поправку и одржавање саобраћајне инфраструктуре у Срему. Ријеч је о „истраженицима“ који су били притворени у Сремској Митровици и били ангажовани од децембра 1914. до фебруара 1915. Доноси изјаве предсједника краљевског судбеног стола у Митровици Фрање Подгајског и вишег надзорника Лука Видаковића. Изјаве су дате током маја и јуна 1915. пред надлежним судовима у мјестима боравка свједока а по захтјеву суда у Сремској Митровици који је требао да одлучи о висини финансијске компензације за извршени рад.

2 бода (члан 19, став 38)

Радован Субић, *Казивање Вилка Шеферова*, „Мешовита грађа. Miscellanea Нова серија“ Књ. XLI, стр. 251-263, 2020.

Рад доноси документ који се чува у Хисторијском архиву града Сарајева у Збирци Вариа. Ријеч је о казивању академског сликара Вилка Шеферова (1895–1974). Једном од мање познатих припадника средњошколске омладине која је стасала и дјеловала у посљедњој деценији аустроугарске владавине Босном и Херцеговином. Хронолошки гледано казивање се односи на период од завршетка Анексионе кризе до стварања прве заједничке државе Јужних Словена. У њему се спомињу личности као што су контроверзни Мустафа Голубић, атентатор на Франца Фердинанда Гаврило Принцип, и војвода Војислав Танкосић, као и организација Народна одбрана.

2 бода (члан 19, став 38)

Радован Субић, *Британски путници о Босни и Херцеговини у посљедњим деценијама XIX вијека*, Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука 2019, стр. 103

Радован Субић је приредио дијелове путописних књига који се односе на простор Босне и Херцеговине. Збирка извора доноси писање аутора Харија Крафорда Томсона Одлазећи Турчин. Утисци са путовања кроз западни Балкан. (Harry Craufuird Thomson, *The outgoing Turk. Impressions of a journey through the western Balkans*, London Heinemann 1897); Вилијама Милера Путовање и политика на

Блиском истоку. Са мапом и илустрацијама (William Miller, Travels and Politics in the Near East. With Map and Illustrations, London 1898) Перси Е. Хендерсона Британски официр на Балкану. Извештај о путовању кроз Далмацију, Црну Гору, Турску у Аустрији, Мађарску, Босну и Херцеговину; (Percy E. Henderson, A British officer in the Balkans. An account of a journey through Dalmatia, Montenegro, Turkey in Austria, Magyarland, Bosnia and Hercegovina, London Seeley 1909); Мод Холбах Босна и Херцеговина: иста лутања (Maude M. Holbach, Bosnia and Herzegovina: same wayside wanderings, London Lane 1910) и Роја Тревора Моје балканско пропутовање. Извјештај о неким путовањима и авантурама на Блиском истоку, заједно са описом и историјским приказом Босне и Херцеговине, Далмације, Хрватске и Краљевине Црне Горе (Roy Trevor, My Balkan tour. An account of some journeyings and adventures in the Near East, together with a description and historical account of Bosnia and Herzegovina, Dalmatia, Croatia and the Kingdom of Montenegro, London Lane 1911). Занимљив и поучан је уводни текст Британски путници и британска политика.

2 бода (члан 19, став 38)

Приређена књига:

В. Красић, *Устанак у Босни од 1875. до 1878. год. : грађа за новију српску историју рата за ослобођење*, фототипско издање, поговор написао **Радован Субић**, Удружење архивских радника Републике Српске и Архив Републике Српске, Бања Лука 2021.

Књига учитеља, писца и преводиоца Владимира Красића Устанак у Босни 1875–1878, грађа за новију српску историју рата за ослобођење објављена је у Новом Саду 1884. Аутор је дјело написао ослањајући се на Вида Милановића (1848–1903) једног од устаничких вођа, његову личну архиву и сјећање. Ова „примитивна историографија“ у центар ставља поједине личности, не догађај и не тражи „виши унутрашњи смисао збивања“. Сада је објављена по други пут а приређивач је написао поговор Камичак мозаика. Кратки преглед устанка у Босни 1875–1878. године и литературе о њему.

1 бод (члан 19, став 43)

Научни рад на научном скупу националног значаја штампан у цјелини

Сандра Лукић и **Радован Субић**, *Стефан Буријан о Јужним Словенима*, у: Зборник радова са Научног скупа – Бањалучки новембарски сусрети, књ. 18, Бања Лука 10. новембра 2017, стр. 143–158, Универзитет у Бањој Луци Филозофски факултет Бања Лука, 2018.

Тема овог коауторског рада су запажања хабзбуршког политичара угарског поријекла Стефана Буријана о Јужним Словенима, углавном у Босни и Херцеговини, која је изнио у мемоарском дјелу *Аустрија у дисолуцији* као и његово

политичко дјеловање у циљу ефикаснијег укључивања ових покрајина у аустроугарски државни механизам. Буријан је у два наврата обављао дужност заједничког министра финансија Аустро-Угарске у чијој надлежности је била Босна и Херцеговина. Упркос значајној историјској улози коју је имао, Стефан Буријан није добио заслужено мјесто у српском и мађарском историјском сјећању, а ни његови савременици му нису посветили пажњу. Више од десет година, Буријан је у својству заједничког министра финансија Аустро-Угарске утицао на животне прилике у Босни и Херцеговини. Посебно је био прагматичан према интересима релативно већинског српског становништва, сматрајући да Срби желе да остваре аутономију у оквиру Монархије. Због тога је био изложен жестоким нападима хрватске штампе. Инсистирао је на цивилизаторској мисији Аустро-Угарске која би имала за циљ да становнике Босне и Херцеговине учини „истинским европским грађанима“. Показујући велики степен разумијевања за конфесионално и национално хетерогену Босну и Херцеговину, Буријан је упорно настојао да ове провинције чвршће веже за Монархију. Није успио у својој мисији, јер је Босна и Херцеговина изабрала да се прикључи новоуспостављеној Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. Након аустроугарског слома у Великом рату, остао је увјерен да је Аустро-Угарска ипак остварила завидан напредак у многим сферама свог дјеловања у Босни и Херцеговини и припремила провинције за њихову будућност у новој јужнословенској заједници. Убијеђен у историјски значај Хабзбуршке монархије у својим мемоарима приказао је свијетлу слику Монархије.

2 бода (члан 19, став 17)

Радован Субић, *Година 1882. у јужнословенској историји*, у: Зборник радова: „1718–1918– године и годишњице јужнословенске историје“, 77–94. Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука, 2018.

Циљ овог рада било је сагледавање 1882. године у јужнословенској историји. Аутор је закључио да је у бугарском случају те године постало јасно да подршка вануставном дјеловању владара не убрзава економски и политички напредак нити превазилази унутрашње политичке подјеле. Срби на територији Косовског вилајета постали су жртве кампање терора, која је уз толерисање званичних власти трајала све до Балканских ратова. Независне државе Црна Гора и Србија биле су, усљед промјене фокуса руске спољне политике, препуштене аустроугарском утицају. Црна Гора је морала да умјесто традиционалне подршке побуњеним Херцеговцима у случају устанака из 1882. удовољава захтјевима аустроугарских дипломата. Слична ситуација била је и у Србији која је спријечавала дотурање помоћи устаницима. Србију је потресала Бонтуова афера, парламентарни живот био је у блокади, а сви покушаји владе да онемогући дјеловање опозиције су пропали. Да би из политичког живота елиминисала противнике, који су се супротстављали аустрофилском концепту државне политике, влада је организовала нове изборе поништавала мандате и мијењала побуњене посланике. Јужноугарски Срби такође су морали да своје црквено вођство ускладе с жељама владе и бечког двора. Почетком 1882. за патријарха је наметнут владика који није имао подршку Сабора и

отпочела је српско-српска борба која је трајала све до патријархове смрти. Јужнословенски елементи у Далмацији почели су 1882. године да сустижу национално-политички развој у Хрватској и Славонији. У ове двије покрајине дошло је до политичког расцјепа унутар хрватског блока. Срби су се почели политички осамостаљивати и водити своју националну политику. Аустроугарска владавина Босном и Херцеговином, својим крутим приступом и нерјешавањем аграрног питања, довела је 1882. године до устанка у источној Херцеговини. Постављањем Бењамина Калаја на мјесто заједничког министра финансија 1882. почела је успостављање Калајевог режима у Босни и Херцеговини који је трајно обиљежио јужнословенску историју.

2 бода (члан 19, став 17)

Радован Субић, *Османска Босна и Херцеговина у хрватској политичкој идеологији (1832-1848)*, у: Зборник радова са Научног скупа – Бањалучки новембарски сусрети, књ. 19, Бања Лука 16. новембра 2018, стр. 69-81, Универзитет у Бањој Луци Филозофски факултет Бања Лука, 2019.

У овом раду аутор је третирао хрватску политичку идеологију од првих формативних дана илирског покрета 1832. године до „прољећа народа“ 1848. године. Хрватска политичка идеологија је од првих деценија деветнаестог вијека сусједне османске провинције перципирала као саставни дио своје територије. Гроф Јанко Драшковић је у свом спису Дисертација илити разговор у „читаву Илирију велику“ поред Далмације, Хрватске и Славоније убројао и земље насељене Словенцима, Истру и Босну која се требала „у надре наше повратити“. Драшковић је у табlici у којој је одређен број, вјерска структура и језичка припадност популације те замишљене „Илирије велике“ разликовао Босну, Турску Хрватску и Херцеговину. Оснивач илирског покрета Људевит Гај становнике Босне убрајао је међу „Хрвате старе државе“. Сличне ставове износили су Матија Мажуранић, Иван Кукуљевић Сакцински и Метел Ожеговић. Након забране илирског имена 1843. привремено је окончана њихова активност да би се поново разбуктала у вријеме револуције 1848–1849. У низу аутора новинских чланака, писама и пјесама тада су се издвојили Богослав Шулек и Људевит Вукотиновић, а огласио се и тада млади Анте Старчевић. Радован Субић закључио је да је слом револуције пролонгирао хрватске политичке аспирације за скоро један вијек.

2 бода (члан 19, став 17)

Сандра Лукић и Радован Субић, *Америчка штампа о стварању југословенске државе*, Зборник радова. „Крај Првог свјетског рата и настанак југословенске државе“, 355–378, АНУРС, Научни скупови књига LI Бања Лука, 2020.

Америчка штампа, у принципу слабо заинтересована за европске прилике, била је предмет овог коауторског рада Радована Субића. Првих ратних година оштрица

америчке штампе била је усмјерена на Њемачку док је њена савезница Аустро-Угарска била поштеђена. Национална питања унутар Двојне монархије остала су на маргини америчког интересовања и само су постепено објављивани чланци коју су проблематизовали ову тематику. Када су САД и формално ступиле у рат и када се у политичким круговима у Вашингтону искристализовао став да преко националности унутар Монархије може да се наруши њена стабилност, југословенске теме добијају све већи простор у најчитанијим листовима САД. Од половине 1918. објављен је низ текстова о политичким и другим процесима како у југословенским покрајинама унутар Хабзбуршке монархије тако и о активностима разних југословенских удружења и политичара који су дјеловали на територији САД или су били у емиграцији ван територије Централних сила. Српска влада, њена улога и политички потези такође су били тема насловних страна. Америчка штампа дала је публицитет конгресу потлачених народа у Риму априла 1918. У извјештају са конгреса пренесена су увјерења Чеха, Пољака, Италијана и Југословена да Аустро-Угарска мора нестати како би се поштовала права народа. Првог дана маја 1918. из српских извора амерички читаоци су сазнали да се у Аустро-Угарској очекују велики догађаји. Писало се о супротстављеним ставовима разних јужнословенских политичких активиста који се нису изјашњавали за идентичан облик друштвене и државне организације. У појединим новинским чланцима идеја стварања југословенске државе представљана је као „допадљива халуцинација неколико визионара“ и писало се како је идеја уједињења слабо прихваћена у хрватском народу. Читаоци су били у прилици да сазнају колико је идеја југословенске државе била различито схваћена и тумачена од партнера који су је требали створити. Крајем 1918. и у првим мјесецима 1919. објављен је низ текстова о стварању заједничке југословенске државе, о самом чину проглашења и преузетим дипломатским активностима. Закључак је да је америчка штампа извјештавајући о теми која се није директно дотичала политичких интереса САД пружила једну избалансирану слику дешавања.

2 бода (члан 19, став 17)

Научни рад на научном скупу националног значаја штампан у зборнику изводу радова

Међународни научни скуп „Наука и стварност“ у организацији Универзитета у Источном Сарајеву са партнерима 21. маја 2021. године, рад Иво Пилар и политички процеси у Босни и Херцеговини (1907–1914).

Кандидат је доставио сертификат о учешћу на скупу.

1 бод (члан 19, став 18)

Учесник конференције „100 година грчкој језика и културе у Бањој Луци“ 23-24. јуни 2021. Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци.

Кандидат је доставио потврду о учешћу на скупу.

1 бод (члан 19, став 18)

Прикази књига

Радован Субић, *Српски историјски часопис I*, Синеза. Часопис за хуманистичке и друштвене науке, 1(1), 131-133, 2020.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Књига о стварању „нације с грешком“*, Синеза: Часопис за хуманистичке и друштвене науке, 1 (2), 111-114, 2020.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Два дјела о хабзбуршкој прошлости* (Најнс-Diter Најман, *Habzburzi. Dinastija i carstva*, Akademska knjiga, Novi Sad 2020, str. 214; Sajmon Vajnder, *Danubia. Lična istorija habzburške Evrope*, Službeni glasnik, Beograd 2019, str. 547) *Српски историјски часопис III/IV*, 215–219, 2021.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Круна једне каријере* (Жан-Пол Блед, *Агонија једне монархије. Аустроугарска 1914.–1920.*, Београд 2020, ННК Интернационал, стр. 536) *Српски историјски часопис III/IV*, 229–231, 2021.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Шта су скривиле?* (Никола Борковић, *Шта су скривиле? Страдање беба у Клиничко-болничком центру Бања Лука, у мају и јуну 1992*, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица, Бања Лука 2019. стр. 344) *Зборник Матице српске за друштвене науке 178 бр 2*, 317-318, 2021.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Хабзбуршка балканска политика на размеђу вијекова* (Боро Бронза, *Аустрија и Западни Балкан 1788–1815*, Филозофски факултет, Бања Лука 2020, 237 стр.) *Зборник Матице српске за историју 104*, 190-191, 2021.

1 бод (члан 19, став 43)

Радован Субић, *Књига о четири револуције* (Милош Ковић, *Четири револуције. Европа и свет 1774–1799*, Београд: ИП Филип Вишњић, 2021, стр. 285), *Српски историјски часопис V*, стр. 201-205, 2022.

1 бод (члан 19, став 43)

Уређивање међународног научног часописа

Синеза. Часопис за друштвене и хуманистичке науке.

ISSN 2712-1291 (Online) 2712-1259 (Print)

Издавач: Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци

Извршни уредник од 2022. године

Часопис је индексиран у ERIH+, DOAJ, CEOL

6 бодова (члан 19, став 24)

Број бодова последије последњег избора: 88 бодова

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 78+88=166

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 21.)

Радован Субић је након избора у звање асистента децембра 2014, у љетном семестру академске 2014/2015, држао вјежбе из предмета Национална историја од почетка XIX вијека до 1918. 2. У академским годинама 2015/2016, 2016/2017. и 2017/2018. држао је вјежбе из предмета Национална историја од почетка XIX вијека до 1918. 1 и Национална историја од почетка XIX вијека до 1918. 2.

Студентске анкете/евалуације наставе:

2014/2015: 4,69

2015/2016 (нема податка јер анкетање није спроведено)

2016/2017: 4,45

2017/2018.(зимски семестар): 4,67

Образовна дјелатност последије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

Радован Субић након избора у звање вишег асистента новембра 2018, држао је вјежбе из предмета Српска и јужнословенска историја (1804–1918) 1 и 2, Приватни живот Срба у XIX вијеку, Источно питање у XIX вијеку.

Студентске анкете/евалуације наставе:

2018/2019 (зимски семестар) 4,82+5+4.91

2018/2019 (летњи семестар) 4.73

2019/2020 (зимски семестар) 4.41

2019/2020 (летњи семестар) нема података

2020/2021 нема података

2021/2022 (зимски семестар) 4.3 +4.12

2021/2022 (љетњи семестар) 4.55+4.32

Укупан просјек оцјена: 4.58
10 бодова (члан 25)

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 10

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности сврстаних по категоријама из члана 22.)

Стручни рад у часопису националног значаја (с рецензијом)

Радован Субић, „Последњи војни поход Омер-паше Латаса“, *Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 19, (2014), стр. 155-164.

Омер-паша Латас (1807–1871) у српској и југословенској историографији познат је првенствено по смиривању покрета босанских бегова против Портиних реформи 1850–1852, као и скором уништењу Црне Горе 1862. Остали Латасови војни походи широм Османског царства спомињани су само узгредно. У овом раду аутор је први пут у српској историографији опширније описао једну мање познату епизоду у Латасовој каријери – покушај да угуши устанак на Криту. Од априла до новембра 1867. претјерано самоувјерени Латас је доживио низ неуспјеха и пораза који су довели у питање његову репутацију успјешног војсковође. Од потпуног уништења спасиле су га унутрашње устаничке слабости. Крит је напустио осрамоћен, оставивши османску управу у горем стању него што ју је затекао.

2 бода (члан 22, став 4)

Остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Учешће у раду округлог стола „Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878. године (Поводом 140 година од подизања устанка)“ 2015. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Секретар Студијског програма историје Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци од марта 2015. до марта 2016.

2 бода (члан 22, став 22)

Секретар на постдипломским студијама историје Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци од марта 2016. до марта 2017.

2 бода (члан 22, став 22)

Члан комисије за спровођење квалификационих испита на другом циклусу студија

Студијског програма историје Филозофског факултета у Бањој Луци од септембра 2015.

2 бода (члан 22, став 22)

Број бодова прије посљедњег избора: 10 бодова

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)

(Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 22.)

Остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Члан Удружења историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће у својству рецензента пријава за Студентски симпозиј „100 година од смрти краља I Петра Карађорђевића“ одржаног 20. маја 2021. у Бањалуци, као и радова за истоимени Зборник радова.

Кандидат је доставио захвалницу.

2 бода (члан 22, став 22)

Учесник у својству предавача на семинару „Пандемије, вакцинације и јавно здравље из историјске, психолошке и филозофске перспективе“ 14. новембра 2021. године у Прњавору. Организатор Грађански демократски центар *Res Publica*.

Кандидат је доставио сертификат о учешћу на скупу.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће у својству рецензента и члана научно-програмског одбора 11. научно-стручне конференције Студенти у сусрет науци – СтЕС одржан у Бањалуци од 29. новембра до 1. децембра 2021. године.

Кандидат је доставио захвалницу.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће у својству рецензента у Студентској конференцији Бања Лука 2022.

2 бода (члан 22 став 22)

Учешће на конференцији *Српска историја и култура памћења* у Требињу (2-4. септембра 2022. године) Поводом 30 година од стварања Републике Српске Организатор: Задужбина „Кнез Мирослав Хумски“, Требиње, уз подршку Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, Филозофског факултета Универзитета у Нишу и Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензија монографије Јована Б. Душанића Липљанског *Утемељивачи Републике Српске на прелазу из XIX у XX век* (Издавач ЈП Завод за уџбенике и наставна средства а.д. Источно Ново Сарајево).

Кандидат је доставио уговор са издавачем.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензија монографије Лазара Радана *Устанак у Источној Херцеговини 1875 – 1878. Узроци, ток и посљедице* (Издавачи Задужбина „Кнез Мирослав Хумски” Требиње и ИП „Филип Вишњић” Београд).

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензент за часопис *DHS-Časopis Filozofskog fakulteta u Tuzli* за 2022. годину.

Кандидат је доставио увјерење .

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензент Зборника радова. „Балкан и Исток. Доминантни дискурси, интеркултурална комуникација и (анти)глобализација“ Факултета политичких наука Универзитета у Бањој Луци, Бања Лука 2022.

Кандидат је доставио увјерење.

2 бода (члан 22, став 22)

Члан уређивачке редакције *Naučno-popularnog časopisa A priori* (ISSN 2744-1288 (Online) I A priori), чији је издавач Удружење за promovisanje kulture i mišljenja Sofia, sa sjedištem u Banjoj Luci.

Кандидат је доставио увјерење.

2 бода (члан 22 став 22)

Рецензент часописа *Верзал. Часопис за културну баштину и науку о књизи* за 2022.

Кандидат је доставио потврду.

2 бода (члан 22 став 22)

Број бодова послје последњег избора: 24 бодова

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 10+24=34

Из научне дјелатности 166 бодова

Из образовне дјелатности 10 бодова

Из стручне дјелатности 34 бодова

Укупно 210 бодова

Други кандидат

а) Основни биографски подаци :

Име (име оба родитеља) и презиме:	Стојанка (Никола и Теодора) Луџија
Датум и мјесто рођења:	10. август 1982, Бања Лука
Установе у којима је био запослен:	- Основна школа „Бранко Ћопић“ Прњавор, - Гимназија Прњавор, - ЦСШ „Иво Андрић“ Прњавор, - Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци.
Радна мјеста:	- наставник историје - професор историје -асистент на Студијском програму историје (од 2014 до 2018) -виши асистент на Студијском програму историје (од 2018) -од академске 2018/19. ангажована и на Факултету политичких наука
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	-Удружење историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“

б) Дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци
Звање:	Професор историје
Мјесто и година завршетка:	Бања Лука, 2008.
Просјечна оцјена из цијелог студија:	8,62
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Београду
Звање:	Мастер историчар
Мјесто и година завршетка:	Београд, 2011.
Наслов завршног рада:	<i>Њемачке аграрне колоније у Босни и Херцеговини (1878-1914)</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Историјске и археолошке науке
Просјечна оцјена:	9,83
Докторске студије/докторат:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Београду
Мјесто и година одбране докторске дисертација:	Филозофски факултет Универзитета у Београду, 6. април 2022.

Назив докторске дисертације:	<i>Аустро-Угарска и Јевреји у Босни и Херцеговини (1878-1914)</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Историја модерног доба
Просјечна оцјена:	10
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, година избора)	Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, асистент, 2014-2018. Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, виши асистент, од 2018.

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

<p>Радови прије последњег избора/реизбора (Навести све радове сврстане по категоријама из члана 19. или члана 20.)</p> <p style="text-align: center;">Научна монографија националног значаја</p> <p>Стојанка Лужија, <i>Њемачке аграрне колоније у Босни и Херцеговини 1878-1914</i>, Бања Лука 2013, стр. 88</p> <p>Досељавање странца у Босну и Херцеговину и оснивање аграрних колонија у вријеме аустроугарске управе укључало се у наратив “цивилизаторске мисије” коју је Монархија проводила. Стојанка Лужија је овом монографијом у фокус свог интересовања ставила истраживање и анализу процеса формирања, као и дјеловања, њемачких аграрних колонија у Босни и Херцеговини. Ауторка је монографију засновала првенствено на необјављеној архивској грађи, као и одговарајућој литератури стране и домаће провенијенције. Показала је који циљеви су руководили нове власти да се упусте у процес колонизације, затим како је брижљиво припремана правна основа, а самим тим и подлога за колонизацију страних сељака. Посебан дио монографије посвећен је проблематици самог провођења насељавања. Истражено је како се одвијао свакодневни живот њемачких колониста, те какав је био њихов однос с домицилним становништвом. У завршном поглављу ауторка је анализирала резултате и посљедице које је колонизација њемачког аграрног становништва оставила у Босни и Херцеговини, закључивши да је досељено око 8.000 Нијемаца који су основали 20 колонија, али да су, према мишљењу аустроугарске управе, остварени само дјелимични резултати, те је стога цијели процес окончан 1905. године. Ауторка је овом монографијом широј научној и стручној јавности омогућила увид у комплексану колонијалну политику Монархије у Босни и Херцеговини.</p> <p style="text-align: right;">10 бодова (члан 19, став 3)</p>

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Стојанка Луџија, „Биљешке о дјечијим заразним болестима у *Љетопису* Мула Мустафе Башескије“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 9, (2017), стр. 61-65.

У другој половини XVIII вијека смртност међу дјецом била је веома велика. Неадекватни хигијенски услови, нередне године, несташица, глад и лоша исхрана, прожети сиромаштвом били су погодна основа за развој заразних болести, нарочито међу најмлађима. На основу *Љетописа* Мула Мустафе Башескије ауторка је запазила да су дјеца у Сарајеву и околини најчешће оболијевала од оспица, крзамака, великог кашља, заушака, па и куге. Будући да је у другој половини XVIII вијека куга у више епидемија косила становништво и дјеца су страдавала као њене жртве. Мула Мустафа Башескија је на реалистичан и упечатљив начин у *Љетопису* испратио трагичну судбину својих најмлађих суграђана. У раду је посебно истакнуто да је летописац био погођен и личном трагедијом, јер заразне болести нису заобишле ни његову дјецу, па га је од десеторо дјеце надживјело само двоје.

6 бодова (члан 19, став 9)

Научни рад на скупу националног значаја штампан у цјелини

Стојанка Луџија, „Бечки лист *Neue Freie Presse* о питању Босне и Херцеговине на Берлинском конгресу“, *Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875-1878. године (Поводом 140 година од подизања устанка): зборник радова*, Бања Лука 2016, стр. 125-135.

Берлински конгрес којим је окончана Велика источна криза, пружио је прилику Аустро-Угарској да обезбиједи међународну сагласност да би остварила старе тежње о запосједању провинција Босне и Херцеговине. У раду се прати писање листа *Neue Freie Presse* о Берлинском конгресу. Наиме, у својим извјештајима поменути лист настоји оправдати потребу аустроугарске окупације Босне и Херцеговине. Ауторка указује и на значај неформалних састанака за вријеме конгреса, који су имали за циљ привољети турску делегацију да призна припреману окупацију. Настојало им се указати да је боље да окупацију проведе Аустро-Угарска, него Србија. Даље се наглашава да је *Neue Freie Presse* у више наврата указивао на „опасност“ од ширења Србије ка западу. Одобравање окупације од стране учесника конгреса изазвало је велики отпор у Угарској, али и протесте православних и муслимана у Босни и Херцеговини.

2 бода (члан 19, став 17)

Стојанка Луџија, „Утицај покрета за црквено-школску аутономију на формирање српске политичке елите у покрајинама Босни и Херцеговини“, *Стотину двадесет година од почетка борбе српског народа у Босни и Херцеговини за црквено-школску самоуправу (1896-2016)*, Бања Лука 2017, стр. 119-128.

Борба Срба за црквено-школску аутономију, под вођством трговачке буржоазије, трајала је од 1896. до 1905. године. Иако је аутономни покрет остао јединствен скоро до краја, постепено се унутар њега почела јављати опозиција ауторитативним вођама. Носиоци ове опозиције су били припадници младе интелигенције. Ауторка прати како је интелектуална омладина у сјени трговачке буржоазије сазријевала у политичку елиту, цијенећи заслуге старијих, али и настојећи да учи на њиховим грешкама. Након усвајања *Уредбе* о црквено-школској аутономији, интелектуална елита отворено је затражила њено јавно објављивање и оптужила је народне вође за опортунизам. Ауторка указује да су се тад представници трговачке буржоазије и интелектуалне елите још више удаљили због различитих визија о наставку националне борбе. Док су трговци били задовољни постигнутом аутономијом, интелигенција је сматрала да, након аутономне, Срби треба да отпочну национално-политичку борбу. Из овог сукоба родила се политичка елита код Срба у Босни и Херцеговини, а сукоб старих вођа и интелектуалне елите одражавао се и на страницама оновремених политичких листова. Ауторка је у раду показала како је дошло до стварања српске политичке елите у покрајинама Босни и Херцеговини, пратећи њену генезу од борбе за црквено-школску аутономију до институционалног организовања српског национално-политичког покрета у облику политичке партије.

2 бода (члан 19, став 17)

Критичко издање научне грађе

Стојанка Луџија, „О покушају Срба да оснују штедионичку задругу у Добруну“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 8, (2016), стр. 267-278.

Рад је подијељен у двије цјелине. У првој је ауторка анализирала развој привреде и банкарства у Босни и Херцеговини, у вријеме аустроугарске окупације. Затим генезу задружног организовања штедионица и друштава за набавку потрештина у руралним срединама. У другом дијелу рада, на основу представљених историјских извора пратила је покушај Срба из Добруна код Вишеграда да оснују штедионичку задругу. Ауторка је означила 1883. годину као преломну за привредни развој окупираних провинција. Наиме, тада је влада да би унаприједила банкарство помогла да се отвори „*Привилеговано одјељење Унион-банке за Босну и Херцеговину*“, а исте године је донијет и Трговачки

закон. У другом дијелу рада ауторка је представила неколико докумената, да би показала како је изгледао покушај Срба из Добруна да оснују своју штедионичку задругу. Ријеч је о допису из 1904. године, из којег сазнајемо да сељаци из Добруна траже оснивање задруге, док су друга два документа недатовани преписи „Програма“ и „Извјештаја“.

2 бода (члан 19, став 38)

Кратко или претходно саопштење

Стојанка Лужија, „Објављени извори из XVIII вијека о Бањалучком боју 1737. године“, *Радови. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 26, (2017), стр. 105-115.

Ауторка је рад засновала на компаративној анализи четири објављена историјска извора, који су се између осталог бавили и Бањалучким бојем из 1737. године. Ријеч је о два љетописа, чији су аутори двојица римокатолика (фрањеваца) и двије хронике (хисторије), које су писала двојица муслимана. Иако се главне црте описа битке и догађаја који су услиједили непосредно након ње углавном поклапају код сва четири аутора, ипак они су видјели битку са различитих друштвених, вјерских и идеолошких позиција. Тако су фрањевци Никола Лашванин и Боно Бенић у својим љетописима наглашавали елемент изненађења као кључан за побједу Али-паше, у исто вријеме изражавајући страхопоштовање према паши, али и страх од могуће одмазде над фрањевцима и католицима након битке. Омер Новљанин и Ахмед Хаџинесимовић приказали су резултат битке као један вид божије казне за аустријско кршење Пожаревачког мира. Упркос различитим гледиштима, ова четири извора пружили су ауторки довољно података да представи узроке, токове и посљедице Бањалучког боја.

1 бод (члан 19, став 42)

Научни рад на скупу националног значаја, штампан у зборнику извода радова

Стојанка Лужија, „Ибрахим Алајбеговић Печевија о положају раје на угарском ратишту у вријеме дугог рата (1593-1606)“, Бањалучки новембарски сусрети /Резимеи, Бања Лука 2017, стр. 16.

1 бод (члан 19, став 18)

Број бодова прије посљедњег избора: 24

Радови послје последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодава сврстаних по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Оригинални научни рад у истакнутом научном часопису међународног значаја

Стојанка Луџија, „Први балкански рат у бечким сатиричним листовима“, *Синеза. Часопис за хуманистичке и друштвене науке* 3 (2), (2022), стр. 65-80.

DOI: [\(047\)](https://doi.org/10.7251/SIN2202004L355.48:94(497.1))

У раду је ауторка анализирана карикатуре које су у вријеме трајања Првог балканског рата објављиване у бечким сатиричним листовима *Ди Мускете*, *Кикерики* и *Винер Карикатурен*. Кроз испитивање садржаја, симболике, као и вербалних и невербалних порука појединачних карикатура уочила је образац стереотипног типизирања различитих личности и догађаја Првог балканског рата из угла бечке сатиричне штампе. Закључивши да овај начин, не само да су наглашаване, него су и формиране негативне предрасуде, које су затим алегоријски ширене на цијеле народе. Посматрани сатирични листови су око кључних личности, догађаја и тема Првог балканског рата имали уједначена гледишта, која су се подударала са званичним ставовима аустроугарске политике. С тим у вези, од стране ауторке, уочени су и истражени и примјери обликовања аустријског јавног мњења посредством карикатура.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члану 4 Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 7)

Stojanka Lužija, „Životni put Javera efendije Barucha u vrijeme austrougarske uprave“, *Društvene i humanističke studije* Vol 7, No 4 (21), (2022), str. 117-132.

DOI: <https://doi.org/10.51558/2490-3647.2022.7.4>

Јавер ефендија Барух је једна од најзначајних личности друштвеног, политичког и привредног живота, како Сарајева, тако и Босне и Херцеговине. Нарочито се истакавши у првој деценији аустроугарске управе. Ауторка је указала да је његов успон на друштвеној лествици отпочео је још у доба османске управе. У овом раду је анализиран његов животни пут, како до 1887, тако и након те граничне године. Наиме, тада су од стране суда против Јавер ефендије биле донијете двије кривичне судске пресуде. Једна за малверзације приликом продаје брашна војсци и друга за увреду Величанства. Кроз анализу архивске грађе и периодике ауторка је утврдила да је до судских процеса Јавер ефендија Барух уживао завидан друштвени статус, политички утицај и велико богатство.

Након пресуда из 1887. године запазила је да се драстично промијенио однос аустроугарске управе, као и ондашњег друштва према њему. Он бива скрајнут на маргину друштвених дешавања. Истражујући његов животни пут након 1887. године ауторка је закључила да ранији углед и истакнути положај који је уживао код аустроугарске управе није успио повратити.

Да је рад категорисан као оригинални научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члану 4 Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 7)

Прегледни научни рад у истакнутом научном часопису међународног значаја

Стојанка Лужија, „Стереотипне карикатуре листова Кикерики и Винер Карикатурен о Другом балканском рату“, *Српски историјски часопис* V, (2022), 103-119.

Ауторка је у наведеном раду кроз истраживање односа сатиричне штампе према “другима” настојала указати како су се у постојећу слику јавном мњења о Балкану уклапали процеси, догађаји и личности у вријеме Другог балканског рата. Разматрани су различити обрасци стереотипног типизирања Балкана и његових народа у бечким сатиричним листовима Кикерики и Винер Карикатурен. Уочено је да су се већ постојеће предрасуде и стереотипи о појединим државама и народима посредством карикатура продубљивали и појачавали. Тако су Србија и краљ Петар, били стереотипно типизирани као синоним за незрелост, сиромаштво и краљеубиство. Црногорски краљ Никола истицан је као симбол руралног Балкана, док су код бугарског владара исмијавани и физички изглед и политичко дјеловање. Напосљетку је закључено да је на тај начин обликована негативна колективна слика, која се уклапала у постојећи стереотип аустроугарског јавног мњења о “нецивилизованом” Балкану.

Да је рад категорисан као прегледни научни рад наведено је на првој страници рада. Часопис по члану 4 Правилника о условима за избор у научно-наставна, умјетничко-наставна, наставна и сарадничка звања спада у истакнути научни часопис међународног значаја.

12 бодова (члан 19, став 10)

Оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Стојанка Лужија, „Антисемитска пропаганда у листу *Сриемски Хрват*“, *Споменица Историјског архива Срем 20*, (2021), стр. 80-88.

Новине *Сриемски Хрват* као лист за поуку, политику и забаву излазиле су у Вуковару од 1878. до 1887. године. Њихов издавач је било католичко хрватско дионичарско штампарско друштво. Ауторка је у научном раду анализирала антисемитску пропаганду овога листа и уочила је везу између антисемитских образаца понашања у ондашњем аустроугарском друштву и чланака у посматраном листу. *Сриемски Хрват* је настојао штитити интересе католичке цркве и њен привилегован статус, стога је био оштри противник провођења јеврејске еманципације. У раду је кроз анализу различитих примјера показано да је уређивачка политика листа *Сриемски Хрват* настојала да нађе свој ослонац у антисемитизму, да би на тај начин анимирала своју читалачку публику, коју су чинили сиромашни ратари, католици у Срему. Такође, антисемитизам је кориштен и као средство у борби против политике званичне Будимпеште и премијера Тисе. Посебан додатак који је повремено објављиван у овом листу приказивао је Јевреје у негативном свјетлу, омогућивши на тај начин да антисемитизам буде активан. Напослетку, ауторка је закључила да је посматрани лист раширивањем антисемитизма, вјерске нетрпељивости и ксенофобије настојао скренути пажњу са економских тема и тешког живота сремских ратара католичке вјероисповјести.

Према листи категорисаних часописа коју објављује Министарство просвете Републике Србије часопис је категорисан као М 53 национални часопис.

<https://prosveta.gov.rs/wp-content/uploads/2021/10/Pravilnik-o-kategorizaciji-i-rangiranju-naucnih-casopisa-159-2020-115-1.pdf>

Да је рад категорисан као оригинални научни рад у научном часопису научног значаја видљиво је из приложене потврде.

6 бодова (члан 19, став 9)

Критичко издање научне грађе

Стојанка Лужија, „Правила сарајевског ционистичког друштва *Bene Cion*“, *Мешовита грађа. Miscellanea Нова серија* Књ. XLII, (2021), стр. 193-205.

За изучавање развоја ционистичког покрета, као и начина ширења његове идеје, веома су важни историјски извори, који својом садржином бацају ново свјетло на познате чињенице, или пак откривају неке потпуно нове. Овај рад по први пут стручној јавности представља *Правила сарајевског ционистичког друштва Bene Cion* која се чувају у Архиву Босне и Херцеговине у Сарајеву, у фонду Земаљска влада Сарајево. Нарочито треба истаћи да је из *Правила* видљиво да

их је аустроугарска управа крајем јуна 1904. године званично одобрила, те је на тај начин признала рад овога друштва. У првој половини рада ауторка је указала на појаву ционизма у Европи, те је објаснила како је текао процес уобличавања ционистичке идеје. У посебном сегменту рада је појашњено како су почетком 20. вијека идеје ционистичког покрета почеле интензивније продирати на простор Босне и Херцеговине. У другом дијелу рада критички су анализирана Правила, чији препис је затим дат у прилогу.

2 бода (члан 19, став 38)

Стојанка Лужија, „Извјештај Заједничког министарства финансија из 1902. године о колонизацији у Босни и Херцеговини“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 10, (2018), стр. 311-316.

Процес екстерне колонизације, прије свега аграрног становништва, био је једна од одлика аустроугарске окупационе политике у Босни и Херцеговини. Иако је било досељевања странаца која су извођена у приватној режији, ипак је главнином процеса екстерне имиграције руководила аустроугарска управа. Ералним колонистима управа је обезбјеђивала земљиште по повољним условима закупа, а по потреби и грађевински материјал. Након протекла десет година колонисти су постајали власници закупљене земље. Ауторка је у овом рату објаснила мотиве, као и начине провођења оваквог вида колонизационе политике, а указала је и на постојање случајева интерне колонизације. У раду је дат препис и превод Извјештаја Заједничког министарства финансија из Беча, упућеног Земаљској влади у Сарајеву, који садржи детаљне податке о колонизацији закључно са 1901. годином. Документ се чува у Архиву Босне и Херцеговине у Сарајеву, у фонду Земаљска влада Сарајево.

Да је рад категорисан као кратко саопштење уз критичко издање научне грађе наведено је на првој страници рада.

2 бода (члан 19, став 38)

Стојанка Лужија, „О покривалима за главу код сефардских Јевреја“, *Гласник Удружења архивских радника Републике Српске* 11, (2019), стр. 317-321, 2019.

Аустроугарска управа је након успоставе власти у Босни и Херцеговини дошла у ближи контакт са Јеврејима сефардског поријекла. Прелаз од османског, ка аустроугарском управном систему, утицао је и на сферу приватног живота, односно на моделе јавног дјеловања, понашања, облачења. У случају супротности између уведених норми, с једне стране, и традиције, с друге, управа је у случају Сефарда показивала висок степен уважавања постојећих обичајних норми. Овај рад након уводних напомена о Сефардима и њиховој историји на простору Босне и Херцеговине доноси два документа из 1904.

године која се односе на питање скидања јеврејских покривала за главу приликом уласка у службене институције. У првом документу Израелска сефардска вјерске општина позива се на *Наредбу* Земаљске владе којом им је загарантовано да при уласку у јавне зграде не морају скидати покривала за главу, док у другом документу Земаљска влада настоји постићи компромис између важећих начела пристојног понашања и обичајних норми и дубоких вјерских осјећања сефардских Јевреја. Документи се налазе у Архиву Босне и Херцеговине у Сарајеву, у фонду Земаљска влада Сарајево. У раду је дат њихов репис, као и превод Циркулара Земаљске владе.

2 бода (члан 19, став 38)

Приказ књиге

Stojanka Lužija, František Šistek (ed.), *Imaginnng Bosnian Muslims in Central Europe: Representations, Transfers and Exchanges*, Hiporboreea journal, 2023.
<https://hiperboreeajournal.com/book-reviews-page/>

1 бод (члан 19, став 43)

Научни рад на научном скупу националног значаја штаман у цјелини

Стојанка Луџија, *Ибрахим Алајбеговић Печевија о положају раје на угарском ратишту у вријеме Дугог рата (1593–1606)*, у: Зборник радова са Научног скупа - Бањалучки новембарски сусрети, књ. 18, Бања Лука 10. новембра 2017, стр. 159-169, Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет Бања Лука, 2018.

Тема овог рада је Дуги рат (1593-1606) и његов утицај на положај раје на угарском ратишту. Као примарни извор за своје истраживање ауторка је користила дјело мемоарског карактера *Хисторија 2*, аутора Ибрахима Алајбеговића Печевије. Алајбеговић је рођен 1572/73. године у Будимском ејалету у граду Печују, по којем је и добио надимак. Родбински је био везан и са знаменитом породицом Соколовић. У вријеме Дугог рата се налазио у активној војној служби, а обављао је и дефтердарско-финансијске послове, стога његова *Хисторија* представља праву ризницу података. Ауторка је сагледавајући Печевијино дјело указала да су његова запажања значајна не само због тога што је био учесник и свједок већине догађаја о којима је писао, већ и зато што је користио изворе западне провенијенције да би своје казивање додатно обогатио. У раду је хронолошки изложен сам ток Дугог рата на угарском ратишту, уз истицање знаменитих битака, али и описе утицаја самога рата на потчињено становништво. Након анализе ауторка је закључила да је Алајбеговић у свом дјелу дао исцрпне податке о положају раје на угарском ратишту у вријеме Дугог рата, не либећи се да укаже и на злоупотребе које не само да су материјално сиромашиле рају, него су представљале опасност да дубоко уздрмају тимарско-спахијски систем.

2 бода (члан 19, став 17)

Стојанка Лужија, *Јевреји у Вишеграду (1878–1914)*, у: Зборник радова са Научног скупа - Бањалучки новембарски сусрети, књ. 20, Бања Лука 15. новембра 2019, стр. 85-97, Универзитет у Бањој Луци, Филозофски факултет Бања Лука, 2020.

Стојанка Лужија је овим радом настојала да истражујући локалну историју Вишеграда да што цјеловитију слику живота јеврејске заједнице на том простору. Она наводи да се прве јеврејске породице у Вишеграду помињу још почетком 16. вијека, додајући да то не треба да изненађује читаоце, будући да је Вишеград и тада уживао велики геостратешки значај. Ауторка је за анализу живота вишеградске јеврејске заједнице узела временски интервал од почетка аустроугарске управе до избијања Првог свјетског рада. У раду је указано миграционе процесе и пораст вишеградског становништва, с посебним акцентом на прилив ашкенаских Јевреја. Пажња је придата и привредном успону вишеградске чаршије, као и улози јеврејске заједнице у том процесу. Констатовано је да су Сефарди имали важну улогу у трговачком развоју Вишеграда, док су Ашкенази имали више успјеха у занатству и услужним дјелатностима. Свакако, није занемарен ни духовни живот ове заједнице, који је проблематизован кроз напоре заједнице за подизањем нове синагоге. Један од сегмената који је поменут у раду је и основношколско образовање јеврејске дјеце у Вишеграду.

2 бода (члан 19, став 17)

Стојанка Лужија, *Аустријска штампа о настанку југословенске државе*, у: Зборник радова "Крај Првог свјетског рата и настанак југословенске државе, 341-354, АНУРС, Научни скупови књига LI, Бања Лука, 2020.

Аустријска штампа је показивала велику заинтересованост за све процесе који су претходили стварању југословенске државе. Стојанка Лужија је у свом раду анализирала писање листова Ноје Фраје Пресе, Фрацер Митагс Цајтунг и Тагес Пост у интервалу од септембра 1918. па до средине јануара 1919. године, односно до почетка мировне конференције у Паризу. Током септембра 1918. године лист Ноје Фраје Пресе је објавио серију интервјуа са одабраним хрватским политичарима и интелектуалцима у којима је уредништво констатовало да су сви они изразито негативно настројени према југословенству. Ови чланци су имали тенденциозни карактер, јер су требали да послуже интересима званичне политике Беча. У том погледу аустријска штампа је нарочито негативан став показивала према љубљанском бискупу оптужујући га да међу Словенцима отворено агитује за стварање југословенске државе. Како се Први свјетски рат приближавао своје крају аустријска штампа је

разматрала различите опције за рјешење државно-правног статуса Хрватске и Босне и Херцеговине, указујући том приликом на супротстављене ставове аустријске и угарске половине Монархије по овом питању. У погледу напетости између Италије и југословенских народа која је наступила почетком новембра 1918. године око међусобног разграничења лист Тагес Пост је донио серију чланака. Посматрани листови су све политичко-дипломатске акције југословенских народа пратили с великом пажњом, почев од сарајевског меморандума грофу Тиси, преко стварања државе Совенаца, Хрвата и Срба, затим Женевске конференције, па до коначног уједињења и настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Док је Ноје Фраје Пресе отворено иступао против идеје стварања јединствене југословенске државе, друга два листа су имала знатно објективнији приступ и напосљетку су прихватили стварање Краљевине СХС.

2 бода (члан 19, став 17)

Број бодова послје последњег избора: 55

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 24+55=79

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 21.)

Учешће на међународном семинару *Подучавати историју холокауста*, одржаном у Меморијалном центру за изучавање холокауста у Паризу 2014. године.

3 бода (члан 21, став 10)

Број бодова прије последњег избора: 3

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

Стојанка Лужија је, након избора у звање асистента 2014. године, у лјетном семестру академске 2014/15. године држала вјежбе из предмета *Национална историја од средине XV до почетка XIX вијека 2*. У академским годинама 2015/16, 2016/17. и 2017/18. држала је вјежбе из предмета *Национална историја од средине XV до почетка XIX вијека 1* и *Национална историја од средине XV до почетка XIX вијека 2*.

Студентске анкете/евалуације наставе:

2014/15: 4,60

2015/16 (нема података јер анкетање није спроведено)

2016/17: 4,13

2017/18 (зимски семестар): 4,36

Образовна дјелатност послје последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

Стојанка Луџија након избора у звање вишег асистента новембра 2018, држала је на Филозофском факултету вјежбе из предмета *Српска и јужнословенска историја од средине XV до почетка XIX вијека 1 и 2, Национална историја од средине XV до почетка XIX вијека 1 и 2*, те од академске 2018/19. године вјежбе из предмета *Савремена историја* на Факултету политичких наука.

Студентске анкете/евалуације наставе:

Филозофски факултет

2018/2019. (зимски семестар) 4,59+4,36

2018/2019. (љетњи семестар) 4,55

2019/2020. (зимски семестар) 4,27

2019/2020. (љетњи семестар) нема података

2020/2021. нема података

2021/2022. (зимски семестар) 3,45

2021/2022. (љетњи семестар) 3,69

2022/2023. (зимски семестар) 4,97

Факултет политичких наука

2018/2019. (љетњи семестар) нема података

2019/2020. (љетњи семестар) нема података

2020/2021. нема података

2021/2022. (љетњи семестар) 4,84

Укупан просјек оцјена: 4,35

Број бодова послје последњег избора: 8

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 3+8=11

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности сврстаних по категоријама из члана 22.)

Остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Учешће у раду округлог стола „Устанак Срба у Херцеговини и Босни 1875–1878. године (Поводом 140 година од подизања устанка)“ 2015. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Секретар на секцији за историју у оквиру Научног скупа *Бањалучки новембарски сусрети* у организацији Филозофског факултета у Бањој Луци, 2015. и 2017. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Секретар Студијског програма историје Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, од марта 2016. до марта 2017. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Учешће на Научном скупу „*Бањалучки новембарски сусрети*“ 2017. године

2 бода (члан 22, став 22)

Секретар на постдипломским студијама Студијског програма историје Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, од марта 2017. до марта 2018. године.

2 бода (члан 22, став 22)

Члан Удружења историчара Републике Српске „Милорад Екмечић“.
Кандидаткиња је доставила потврду.

2 бода (члан 22, став 22)

Број бодова прије посљедњег избора: 12

Стручна дјелатност кандидата (послије посљедњег избора/реизбора)
(*Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 22.*)

Стојанка Лужија, *Компаративна анализа уџбеника историје за трећи разред гиманзије општег и друштвено-језичког смјера*, у: Зборник радова “Настава историје у Републици Српској-стање и перспективе”, 133-140, АНУРС, Научни скупови књига XLIV, Бања Лука, 2019.

Ауторка је анализирала уџбеник за трећи разред гимназије општег и друштвено-језичког смјера који се у наставном процесу користио од 2003. до 2016/17. школске године (аутора Ђорђа Микића и Дарка Гавриловића) и уџбеник који је у наставу уведен школске 2017/18. године (ауторки Мирјане Трбојевић и Наде Ђаковић). На самом почетку рада испитивана је усклађеност сваког од наведених уџбеника са важећим Наставним програмом за предмет Историја за

трећи разред гимназије. Утврђено је да се стари уџбеник добрим дијелом не подудара, ни по редосљеду, ни по насловима наставних тема са прописаним Програмом. Исти пропуст је уочен и у новом уџбенику, који се састоји од десет наставних цјелина, иако Програм предвиђа седам. У другом дијелу рада извршена је компаративна анализа ова два уџбеника по више основа, односно, по обимности, заступљености националне и опште историје, испуњености општих циљева и садржаја Наставног програма. Уочене су предности новог уџбеника у домену дидактичке опремљености и уједначене заступљености опште и националне историје, док је као отежавајућа околност узет број наставних јединица, чак 53 за 72 часа. Утврђено је да су оба уџбеника у свом садржају дали предност политичкој историји. Такође, код оба уџбеника су уочено је више од петнаест штампарских грешака и скренута је пажња да се поједини појмови морају на одговарајући начин објеснити. Закључено је да је нови уџбеник, ауторки Трбојевић, Ђаковић адекватнији за кориштење у настави од старог уџбеника.

2 бода (члан 22, став 4)

Остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Учешће у својству рецензента научно-стручног скупа Студенти у сусрет науци-СтЕС одржан у Бањој Луци од 25-27. новембра 2021. године
Кандидаткиња је доставила захвалницу.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензија *Мале читанке о историји и духовности српског народа-Поуке из светосавске прошлости.*
Кандидаткиња је доставила читанку.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензија приређене књиге В. Красић, *Устанак у Босни од 1875. до 1878. год.: грађа за новију српску историју рата за ослобођење*, фототипско издање.
Кандидаткиња је доставила потврду.

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензија зборника *Осам вијекова аутокефалности и један вијек од уједињења Српске православне цркве.*
Кандидаткиња је доставила потврду

2 бода (члан 22, став 22)

Рецензент у *Српском историјском часопису II* (2019).
Кандидаткиња је доставила потврду.

2 бода (члан 22, став 22)

Број бодова последије посљедњег избора:12

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 12+12=24

Из научне дјелатности 79

Из образовне дјелатности 11

Из стручне дјелатности 24

Укупно 114 бодова

III. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

На конкурс за избор два наставника за ужу научну област Историја новог вијека, који је објављен у дневном листу *Глас Српске* 19. априла 2023. године пријавила су се Др Радован Субић и Др Стојанка Луџија, виши асистенти Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област Историја новог вијека. Увидом у пријаве на конкурс и приложеној документацији, Комисија је закључила да су оба кандидата доставили сва документа предвиђена конкурсом.

Увидом у достављену документацију Комисија је такође констатовала да кандидати испуњавају опште и посебне услове предвиђене конкурсом, Законом о високом образовању Републике Српске, Статутом Универзитета у Бањој Луци. Имају степен доктора наука у одговарајућој научној области, имају најмање три научна рада из области у коју се бирају и који су објављени у научним часописима и зборницима с рецензијом, имају доказане наставничке способности и високо су оцијењени у студентским анкетама.

На основу вредновања научних, образовних и стручних референци кандидата, у складу са Правилником о поступку и условима наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци, Комисија је успоставила сљедећу ранг листу:

1. Радован Субић (166+10+34) 210 бодова

2. Стојанка Луџија (79+11+24) 114 бодова

У складу са Законом о високом образовању Републике Српске, Статутом Универзитета у Бањој Луци и Правилником о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци, Комисија сматра да Радован Субић и Стојанка Луџија испуњавају све услове за избор у звање доцента за ужу научну област Историја новог вијека. Ријеч је о кандидатима који су 2014. изабрани у звање асистента на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци и који су 2018.

изабрани у звања виших асистента. У протеклом периоду, својим цјелокупним радом на Катедри за историју Филозофског факултета у Бањој Луци, сасвим су оправдали указано повјерење. Они су одбранили докторске дисертације и стекли научно звање доктор наука. Објавили су више научних радова, Радован Субић објавио је пет радова у часописима националног и међународног значаја као и поглавље у монографији међународног значаја, четири рада у зборницима, два рада критички приређене грађе и збирку извора; Стојанка Лужија објавила је четири рада у часописима националног и међународног значаја, четири рада у зборницима као и три рада приређене грађе. Такође су показали веома добре наставничке способности. Њихов до сада остварени научни резултати и цјелокупни ангажман превазилазе услове који се постављају пред кандидате који се бирају у звање доцента.

Због горе наведених чињеница, ова Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да др Радована Субића и др Стојанку Лужију изаберу у звање доцента за ужу научну област Историја новог вијека.

Уколико се на Конкурс пријавило више кандидата у Закључном мишљењу обавезно је навести ранг листу свих кандидата са знаком броја освојених бодова, на основу које ће бити формулисан приједлог за избор

У Бањој Луци и Новом Саду
23. мај 2023. године

Потпис чланова комисије:

1.

Др Ненад Нинковић, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у
Новом Саду, Историја модерног доба, члан

2.

Др Бошко Бранковић, ванредни професор
Филозофског факултета Универзитета у
Бањој Луци, Историја новог вијека, члан

3.

Др Боривоје Милошевић, ванредни
професор Филозофског факултета
Универзитета у Бањој Луци, Историја
новог вијека, председник

